

DRAMATURGI ROMÂNI CONTEMPORANI

de la

A la Z

de ADRIANA POPESCU

Eugenia
Busuioceanu

I. Dramaturg, scenarist.

S-a născut la 25 februarie 1925 în satul Bădeni, comuna Scobinți, județul Iași. În 1945 absolvă Școala normală din Iași, după care urmează cursurile Conservatorului de muzică și artă dramatică din București. Între 1951—1956 lucrează ca redactor la Editura Politică, între 1956—1958, ca redactor-publicist la revista „Lupta de clasă” (azi „Era socialistă”), iar între 1959—1967, la Consiliul Național al Femeilor, în sectorul de presă.

Debutul în literatură în 1942, cu schița „Scrisoarea”, apărută în revista literară a elevilor și studenților din Iași.

Debutul în dramaturgie are loc în 1965, odată cu reprezentarea, pe scena Teatrului de Stat din Arad, a piesei **În căutarea adevărului** (transmisă în același an la Radio, în adaptare radiofonică).

Semnează scenariul filmului „Aurel Vlaicu” (1979 — regia, Mircea Drăgan).

II. LUCRĂRI DRAMATICE REPREZENTATE

1965. — iunie **ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI**

Teatrul de Stat din Arad. Regia : Dan Alecsandrescu. Scenografia : Sever Frențiu. Cu : Ion Petrache, Constantin Ada-

movici, Hannibal Teodorescu, Iulian Copacea, Constanța Comănoiu, Maria Toda și alții.

„Căutarea adevărului a fost, este și va fi un subiect de dramaturgie. În cazul de față sînt implicate în acest proces scenic al stabilirii și restabilirii adevărului personaje cu biografii contemporane. (...) Concluzia conține un mesaj tonic, optimist, privind triumful eticii noastre comuniste.

(Călin Căliman — „Teatrul”, 11/1965)

1969, 30 martie — **EMIN ȘI VERONICA** Teatrul Dramatic din Galați. Regia Gheorghe Jora. Scenografia : Adriana Leonescu. Cu : Paula Bentz, Dumitru Pîslaru, Olga Dumitrescu, Radu Dumitrescu, Eugen Popescu-Cosmin, Stela Popescu-Temelie, Marcela Stoica, Alexandru Năstase, Leonard Calea.

Reșcrisă substanțial, piesa s-a mai jucat în 1970, sub titlul **Eminescu și Veronica**, la Teatrul „Ion Creangă” din București, în regia Mariettei Sadova și avîndu-i ca protagoniști pe Florin Piersic și Leopoldina Bălănuță.

Piesa s-a tradus în limba sîrbă și s-a jucat în Iugoslavia, spectacolul fiind și televizat.

„Folosind în sprijinul tezei sale (care pledează pentru Veronica) faptul incontestabil al morții acestora la mai puțin de două luni de la stingerea din viață a lui Eminescu, E. B. încearcă o reabilitare a femeii care l-a inspirat genialului poet unele din cele mai frumoase versuri de dragoste. Și o face cu îndrăzneală. Chiar cu temeritate (...) E. B. are îndemînarea de a eluda unele din dificultăți printr-o originală construcție, sui-generis, prin alternanța a două planuri : unul, concret, de proză și anecdotică netransfigurată altul ideal, de transpunere a stărilor în poezie. Utilizarea versurilor eminesciene (și mai cu seamă a postumelor) este operată cu multă pricepere pentru obținerea unor efecte romantice izbitoare, de atmosferă în același timp răzvrătită și

transparență a unui timp revolut". (Zoe Dumitrescu-Buşulenga — „Ginduri pe marginea unei piese”, în caietul-program al spectacolului de la Galați, 1969)

„...o redutabilă tentativă de autentificare a legendei, prin forța de sugestie a interpretării teatrale”. (Mircea Grigorescu — „Teatrul”, 3/1970)

Alte opinii : Radu Macovei — „Viața nouă”, Galați, 2 aprilie 1969 ; Liviu Manoliu — „Zori noi”, 25 septembrie 1969.

1971, 19 aprilie — TIMP ȘI ADEVAR, dramă în 3 acte.

Teatrul Mic. Regia : Ion Cojar. Decorurile : Ștefan Hablinski ; costumele : Gabriela Nazarie. Cu Ion Marinescu, Constantin Codrescu, Mihai Dogaru, Tatiana Iekel, Magda Popovici, Ion Ciprian, Nicolae Ifrim și alții.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul de Stat din Petroșani (februarie 1971), la Teatrul de Stat din Sibiu (sub titlul *Vremea Il-lacului* — martie 1971) și la Teatrul „A. Davila” din Pitești.

În 1972, spectacolul Teatrului Mic cu această piesă a fost transmis la Televiziune. În 1977 se realizează o versiune de televiziune a piesei, iar în 1980, o adaptare radiofonică.

Piesa a fost distinsă cu o mențiune la Concursul național de dramaturgie din 1971, organizat cu prilejul semicentenarului partidului.

„Este vorba de promoția universitară a anului 1948, de tinerii intelectuali care, însufleșiți de idealul revoluției, au pornit la drum sincer angajați, dornici să schimbe lumea, încrezători în izbândă. Cum era și firesc, însă, s-au izbit de o altă lume, a profitorilor, carieriştilor, oportuniştilor. Într-un asemenea proces istoric în care societatea noastră aşezată pe baze noi făcea primele delimitări valorice pe tărimul atât de dificil al cunoaşterii, ciocnirile pe tărim politic, precum și cele între capacitate și incapacitate, valoare și nonvaloare erau inerente. Dar majoritatea intelectualității, ataşată politicii partidului, a imprimat vremurilor optimismul cuceririlor de flecare zi, în pofida eșecurilor trecătoare, unor greșeli sau abuzuri care ne sînt cunoscute. Esențial este că pe măsura scurgerii anilor adevărul s-a impus. Un asemenea mare adevăr îl constituie actul oficial din 1968, reabilitarea celor nedreptățiți, în viață sau post-mortem, act de profund umanism înscris cu litere de aur în istoria partidului nostru. Iată mesajul piesei Timp și adevăr. (Eugenia Busu-loceanu despre piesa sa, în „România liberă”, 17 aprilie 1971)

„E. B. a scris așadar o poveste a ero-rilor care s-au produs și a închis volu-ta dramei în momentul, cu adevărat zguduitoare și înălțător, al reabilitărilor. Temă teribilă, printre cele mai teri-bile, din cite, nenumărate, poate pro-pune marea istorie a Partidului, și, mai ales, acea porțiune a sa, de fău-rire a socialismului. Temă tratată, însă, în dramă caracterologică și aproape de cameră, cu ecou și racord istoric nu îndeajuns de eficient”. (Radu Popescu — „România liberă”, 14 aprilie 1971)

„Piesa este structurată asemeni unui scenariu de film, din episoade scurte, momente semnificative în evoluția e-roilor. Acțiunea se încheagă din îmbi-narea permanentă a motivului politic cu cel sentimental, gîndite în strictă legătură, influențindu-se, determi-nîndu-se reciproc. Un merit al piesei îl constituie evitarea verbozității, a frazelor-mantfest”. (Cristina Constan-tiniu — „Teatrul”, 4/1971).

Alte opinii : Traian Șelmaru — „Infor-mația Bucureștiului”, 13 aprilie 1971 ; 1972, 14 iunie — DANSUL MAIMUȚE-LOR, farsă în două părți.

Teatrul de revistă și comedie „Ion Vasilescu”. Regia : Ion Finteșteanu, artist al poporului. Scenografia : Mi-hai Tofan. Cu : Ion Finteșteanu, Maria Voluntaru, artistă emerită, Dinu Cezar, Janina Tomescu, Marieta Luca, Cornel Girbea, Eugen Petrescu, Alexandru Ma-nolescu, Constantin Răschitor, Marius Marinescu, Lucia Burcovschi, Lucreția Racoviță, Ica Molin, Mariana Cercel, Pa-ula Sorescu, Irina Birlădeanu, Ion Dușu, Romulus Bărbulescu, Aurel Tunsoli, Trai-an Păruș, Costin Prișcoveanu, Dumitru Fedoreac, Ion Mihail, Ion Dondos.

„Chiar apelînd la mijloacele farsei, E. B. n-a renunțat însă la un cerc de probleme însemnate, batjocorînd îm-postura artistică afișată în numele modernismului și dorința de a parve-ni pe această cale. Păstrîndu-se în ca-drul consacrat al genului, comedia subliniază linia tematică principală”, (Traian Șelmaru — „Informația Bucu-reștiului”, 16 iunie 1972)

„Piesa se înscrie în circuitul acelor texte despre «tinerete, educație, răs-pundere», probleme intens dezbătute în presa cotidiană și care, fără îndoială, își găsesc un loc binevenit și pe sce-nă. E o comedie cu intenții moraliza-toare, ce se vrea drastică...” (Mira Iosif — „Teatrul”, 2/1972)

Alte opinii : M. Djentemirov — „Steagul roșu”, 20 iunie 1972.

1974, 13 octombrie CAZUL PROFESORULUI ENACHESCU, piesă în două părți.

Teatrul Dramatic din Galați. Regia Ariana Kunner-Stoica. Scenografia: George Niculescu. Cu: Mihai Mihail, Liliana Lupan, Leonard Calea, Dan Andrei Bubluc, Leni Ștefănescu, Stela Popescu-Temelie, Dorel Bantaș, Lucian Temelie, Marga Georgescu Coleșă, Șerban Bogdan, Alexandru Năstase, Radu Gheorghe Jipa, Eugen Popescu Cosmin, Marcel Hirjoghe, Anton Filip, Dimitrie Bitang, Grigore Chirițescu, Viorica Hodel, Eugen Bogdan.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul de Stat din Reșița (1975), la Teatrul Național din București (premiera la 28 mai 1976, cu Emanoil Petruț), la Teatrul „A. Davila” din Pitești (1977).

A fost adaptată și transmisă la Televiziune în 1979, sub titlul **Final pentru o poveste mai veche**, și în 1981, la Radio, ca adaptare radiofonică, sub titlul **Dacă ești om...**

„Cazul profesorului Enăchescu este o piesă profund politică. O piesă care nu ocolește realitățile dure ale vieții de zi cu zi, dar care știe să extragă, din dialectica situațiilor contradictorii, mesajul luminos al idealului comunist”. (Dina Cocea — cronică citită la Radio, la 30 noiembrie 1974)

„Cazul profesorului Enăchescu interesează, de fapt, prin pledoaria pentru încrederea în buna credință, în angajarea unor intelectuali alături de forțele avansate ale societății, prin curajul cu care susține respectarea și aplicarea legalității socialiste (...), prin apelul la omenie, prin pregnanța cu care ilustrează forța constructivă, transformatoare a «comunistului de omenie». (...) Memorabil este persona-

jul „nea Vasile Dogaru”, fost muncitor, secretarul de partid al institutului — una dintre cele mai vii, autentice, convingătoare figuri de comunist din literatura dramatică a ultimilor ani...”. (Natalia Stancu-Atanasiu — „Scinteia”, 21 februarie 1975)

„Piesa e și polițistă și de dezbatere morală, scrisă cu o rețetă sigură, deși cu prea multe meandre, cu unele naivități și schematism, dar și cu unele soluții și situații care arată că autoarea noastră și-a însușit meseria cu destulă aplicație. Pe mine m-a deranjat, însă, viziunea autoarei despre un secretar de partid văzut ca un fel de Sherlock Holmes în cam toate împrejurările și cam simplist...” (Dinu Săraru — „Săptămîna”, 4 iunie 1976)

Alte opinii: Dan Plăeșu — „Viață nouă”, Galați, 28 octombrie 1974; C. Paraschivescu — „Teatrul”, 10/1974; Traian Șelmaru — „Informația Bucureștilui”, 29 mai 1976; Cristina Constantin — „Teatrul”, 6/1976; Bogdan Ulmu — „România literară”, 29 iulie 1976.

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLICATE

● Aurel Vialcu, Povestire cinematografică. Editura Mălăieș, colecția „Columna”, București, 1970.

● Eminescu și Veronica, piesă în trei acte. București, ATM/196, 1970.

● Timp și adevăr, piesă în trei acte. București, ATM/163, 1971.

● Timp și adevăr și Cazul Enăchescu. Editura „Eminescu”, colecția „Rampa”. București, 1981.

● Scrisoare de departe. Revista „Teatrul”, 11/1983.

● Strigătul de protest al lui Cicero, comedie într-un act. Almanahul „Gong” al revistei „Teatrul”, 1985.

(Continuare de la p. 85)

pect: pornind de la romanul lui Liviu Rebreanu, răzbătînd, prin acest roman, la izvoarele istorice ale cărții lui N. Densușianu, ea a profitat de fascinanta situație pe care singură și-a creat-o: între document și ficțiune s-au șters limitele, în favoarea însuflețirii unor eroi exponențiali, cunoscuți și necunoscuți contemporanilor și urmașilor. Eroi ai adevărului și ai legendei — deopotrivă.

REPERE :

— Liviu Rebreanu, Opere, vol. 7, ediție critică de N. Gheran, Minerva, 1975.

— Pompiliu Constantinescu, Scrieri, vol. 3, E.p.l., 1969.

— Nicolae Densușianu, op. cit.

— Al. Piru, op. cit.